

The Strategy of the Supreme Leader in Matching Security and National Interests with Islamic Unity in Line with Spiritual Health of the Society

ARTICLE INFO

Article Type
Research Article

Authors
Mohsen Abdollahi

How to cite this article

Mohsen Abdollahi, The Strategy of the Supreme Leader in Matching Security and National Interests with Islamic Unity in Line with Spiritual Health of the Society, *Journal of Islamic Life Style Centeredon Health*, 2022:6(1): 250-255.

1. Faculty Member, Department of Political Sciences and Law, Lorestan University, Khorramabad, Iran (Corresponding Author)

* Correspondence:
Address:
Phone:
Email: abdollahi.m@lu.ac.ir

Article History
Received: 2022/02/14
Accepted: 2022/06/01
Published: 2022/06/21

ABSTRACT

Purpose: Security is one of the basic human needs. This is a phenomenon indispensable to human's civil life and is related to other social and political concepts. Thus, it has always been considered by philosophers and thinkers of social and political sciences. Various aspects of security have always been influenced by important developments and events in history, and the evolution process and method of social studies have led to the development of various attitudes regarding security.

Materials and Methods: Based on what stated, the relationship between the concept of security and other political concepts, including national interest and national unity, is a fundamental and crucial concern for researchers and related activists. Thus, valuable research has been done in this regard. The present study attempts to investigate the strategy of the Supreme Leader in matching security and national interests with Islamic unity to build a society enjoying high spiritual health.

Findings: According to the Supreme Leader of the Islamic Republic of Iran, the effects of religious teachings and the school of Islam, the ideas of the great founder of the Islamic Revolution (Ayatollah Khomeini), the developments and conditions governing the world system and the dignity of Islamic society can be clearly seen in both individual and social dimensions and various fields.

Conclusion: This interactive relationship manifests the strategy of the Islamic Republic in the current regional and international context and can be an important indicator for achieving and measuring the spiritual health of society.

Keywords: National Security, National Interests, Islamic Unity, Strategy, Supreme Leader, Spiritual Health

راهبرد مقام معظم رهبری در همراهی امنیت و منافع

ملی با وحدت اسلامی در راستای سلامت معنوی

جامعه

محسن عبدالهی

عضو هیأت علمی، گروه علوم سیاسی و حقوق، دانشگاه لرستان، خرم آباد، ایران (نویسنده مسئول).

چکیده

هدف: امنیت یکی از نیازهای اساسی انسان است. این پدیده همزاد زندگی مدنی انسان است و با سایر مفاهیم اجتماعی و سیاسی ارتباط دارد. بنابراین همواره مورد توجه فلاسفه و اندیشمندان علوم اجتماعی و سیاسی بوده است. ابعاد مختلف امنیت همواره تحت تأثیر تحولات و وقایع مهم تاریخ قرار داشته و سیر تحول و روش مطالعات اجتماعی نیز سبب طرح نگرش‌هایی متنوع درباره آن شده است.

مواد و روش‌ها: بر این مبنا، ارتباط مفهوم امنیت با سایر مفاهیم سیاسی، و در این زمره مفاهیم منافع ملی و وحدت ملی، دغدغه‌ای اساسی و سرنوشت ساز برای پژوهش‌گران و فعالان مرتبط با آن بوده و تحقیقاتی ارزشمند نیز در این خصوص انجام شده است.

یافته‌ها: آنچه در این مقاله بررسی می‌شود راهبرد مقام معظم رهبری در همراهی امنیت و منافع ملی با وحدت اسلامی برای احداث جامعه‌ای برخوردار از سلامت معنوی است. در دیدگاه رهبری معظم جمهوری اسلامی ایران می‌توان به روشنی تأثیر آموزه‌های دینی و مکتب اسلام، اندیشه‌های بنیان‌گذار کبیر انقلاب اسلامی، تحولات و شرایط حاکم بر نظام جهانی و کرامت جامعه اسلامی را در ابعاد فردی و اجتماعی و زمینه‌های گوناگون آن ملاحظه نمود.

نتیجه‌گیری: این رابطه تعاملی ترجمان راهبرد جمهوری اسلامی در شرایط فعلی منطقه‌ای و بین‌المللی است و می‌تواند شاخصی مهم برا تحقق و سنجش سلامت معنوی جامعه باشد.

واژگان کلیدی: امنیت ملی، منافع ملی، وحدت اسلامی، راهبرد، مقام معظم رهبری، سلامت معنوی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۱/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۳/۱۱

* نویسنده مسئول: abdolahi.m@lu.ac.ir

مقدمه

در هر ملّتی وحدت و همبستگی مردم موجب تلاش مشترک برای دستیابی به اهداف ملّی و مانع بروز اختلافات و کینه‌توزی‌ها می‌شود. این مهم راه رسیدن به سعادت را، که غایت و نهایت مسیر توسعه و پیشرفت محسوب می‌شود، فراهم می‌کند. اندیشمندان علوم سیاسی اتحاد ملّی را، که از چگونگی عکس‌العمل مردم در دفاع از منافع ملّی و مصالح کشور حکایت می‌کند، از ارکان تشکیل دهنده قدرت سیاسی دانسته‌اند. در شرایط کنونی منطقه‌ای و جهانی، مخالفان حکومت ایران، تمام امکانات و ابزارهای خود را به کار گرفته تا به امنیت و وحدت ملی ایران ضربه زنند و در میان مردم تفرقه ایجاد کنند و در نهایت سلطه خود را تحمیل نمایند. مقام معظم رهبری همواره با آگاهی از این وضعیت در بیانات و دیدگاه‌های خود بر این نکته صحه گذارده است:

امروز که ملت ایران به برکت اسلام و نظام جمهوری اسلامی به خودآگاهی و اعتمادبه‌نفس دست یافته، باید این فاصله‌های طولانی را با سرعت طی کنیم. ما فاصله‌های بسیار زیادی با آنچه که شأن ایران سربلند و پرافتخار است داریم. این فاصله‌ها جز با همت بلند، جز با امید بی‌پایان، و جز با تلاش همه‌جانبه ملّی میسر نخواهد شد. [۱]

لزوم اتحاد و هوشیاری مردم در برابر تلاش تبلیغی و جنگ روانی دشمنان برای ایجاد تفرقه به بهانه قومیت، مذهب و گرایش‌های صنفی از نکات مورد توجه مقام معظم رهبری است که رویارویی با آن ریشه‌ای تاریخی دارد. علاوه بر این، به‌وجود آوردن مشکلات اقتصادی برای متوقف کردن پیشرفت کشور "دو روش عمده دشمنان برای مقابله با ملّت ایران و نظام جمهوری اسلامی می‌باشد. رهبری انقلاب، با آگاهی از این اقدامات، تلاش برای اتحاد و یکپارچگی ملّی و تقویت هوشیارانه و خردمندانه انسجام ملت اسلامی را راه ناامید کردن دشمنان و خنثی نمودن توطئه‌های آنان خوانده و تأکید کرده‌اند که آحاد ملّت، قومیت‌های گوناگون، مذاهب مختلف و همه صنوف مردم ایران با اتحاد ملّی، حرکت پرآمید به سوی آینده درخشان خود را شتاب می‌بخشند و همه ملّت‌های مسلمان نیز با انسجام اسلامی و تقویت برادری اسلامی، وحدت کلمه خود را نشان خواهند داد. [۱]

امام خمینی رمز پیروزی انقلاب اسلامی کشورمان را در وحدت کلمه خلاصه کرده و طبق نظر صریح ایشان، اجرای تمامی احکام، قوانین و مسائل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، تربیتی و اخلاقی و حتی عبادی و اعتقادی اسلام بدون آن محقق نمی‌شود و اگر تمامی افراد جامعه در تحقق واژه‌هایی همچون عدالت و آزادی اتفاق نظر نداشته باشند و متحد نگردند، در صورت قرار گرفتن امام معصوم (ع) در رأس نظام نیز امکان تحقق هیچ کدام از این واژه‌های زیبا میسر نخواهد شد. [۲]

تاریخ انقلاب اسلامی نتایج اتحاد را در صحنه‌های مختلف نشان داده و این امر در مواضع ما در خارج از کشور بسیار تأثیر گذاشته است؛ لذا همیشه در نوک حمله دشمنان ما همین بحث وحدت قرار داشته است، به گونه‌ای که آن‌ها سعی کرده‌اند آن را به تفرقه و جدایی در داخل تبدیل کنند و به شکل مسقیم امنیت نظام جمهوری اسلامی را

مورد مخاطره قرار دهند. برخورد جدی با این روش خصمانه یک ضرورت است. با توجه به تنوع های فرهنگی و سیاسی اگر مجموعه گروه‌ها و احزاب و مذاهب ارتباط خود را بر مبنای مشترکات یکدیگر تنظیم کنند، همه در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند و امنیت جهان اسلام به بهترین شیوه ممکن تضمین خواهد شد.

تعریف مفاهیم

الف- وحدت ملی

واژه وحدت: آنچه مرکب از دو چیز یا بیشتر و با نسبت‌های معین باشد. به طوری که چیز سومی از آنها به وجود آید که با اجزای خود تفاوت کامل داشته باشد. مثل آب. که مرکب از اکسیژن و هیدروژن است. [۳] ریشه این فعل وحد است. وحدت مبتنی بر اصولی است و هر گاه ضرورت آن احساس شد می‌بایست به آن عمل کرد و نباید خواسته‌های شخصی، سلیقه‌ای، حزبی و گروهی را بر آن مقدم داشت.

واژه ملی: کلمه ملت که جمع آن ملل می‌شود به معنی: پیروان یک دین، مردم یک کشور که از یک نژاد و تابع یک دولت باشند. [۴] ملت در واقع یک واحد بزرگ انسانی است که عواملی چون: فرهنگ، دین، جغرافیا، نژاد، قومیت و... می‌تواند عامل پیوند آن باشد و تجمع گروهی است که با اهدافی خاص و در چارچوبی معین علاوه بر نیازهای ابتدایی خود، در صدد توسعه فرهنگ، اقتصاد و سیاست نیز می‌باشند. تعریف اتحاد ملی چنین است:

سازش و موافقت تمامی افراد و گروه‌ها و احزاب ملت با گرایشهای مختلف در برابر حفظ مرزهای کشور در راستای چهار محور مهم رهبری، سیاست، اعتقادات و توان نظامی از تهاجمات احتمالی و غیر احتمالی دشمن. [۵]

ب) وحدت (انسجام) اسلامی

واژه انسجام: انسجام از ماده سجم به معنی منظم و منسجم شدن کلام می‌باشد. (۳) در فرهنگ لغت فارسی به معنی: «روان شدن، منظم شدن و با هم جور شدن، روان بودن کلام و عاری بودن آن از تعقید و تکلف» آمده است. [۴]

واژه اسلامی: ریشه آن سلیم سلّم به معنی: سالم و بی عیب و آفت می‌باشد. [۳] «اسلام» از باب افعال به معنی «تسلیم بی قید و شرط» می‌باشد. [۳] همزه در این باب معنی کثرت می‌دهد. و این همان معنایی است که «المنجد» برای آن گفته است. به عبارتی: تسلیم بی قید و شرط شدن یعنی کثرت سلامت و زدودن آفت. البته این همزه می‌تواند معنی «یافتن» هم داشته باشد. یعنی در اسلام می‌توان سلامتی روح و روان را پیدا کرد تا از آفت‌ها و بلاها در امان بود. اما «یا» اضافه بر کلمه «اسلام»، «یا» نسبت است. و به معنی هر آنچه که مطابق دین حنیف اسلام است. انسجام اسلامی یعنی هم صدا و سازگار شدن افراد یک ملت مسلمانان و ملت‌های مسلمان با یکدیگر با هر مذهب در جهت حفظ اسلام و تثبیت و رعایت حقوق مسلمین جهان.

ج) امنیت ملی

منظور از امنیت به معنی عام کلمه، تلاش حکومت به منظور فراهم کردن محیطی دور از خطرهایی است که به طور جدی متوجه ارزش

های حیاتی کشور است. بر این اساس امنیت به معنی عام کلمه همواره همراه با قدرت سیاسی خواهد بود. [۶] امنیت یعنی تضمین ایمنی، یعنی قراردادهای تنظیمی سیاسی برای کاهش احتمالی بروز جنگ، برقراری مذاکره به جای محاربه و قصد حفاظت از صلح به عنوان شرط طبیعی بین دولت‌ها و به معنی مصونیت از تعرض و تصرف اجباری و بدون رضایت و دور ماندن از مخاطرات و تعديات به حقوق و آزادی‌های مشروع است. [۷] اما امنیت ملی بیان گر تمام مقاصد دفاعی کشور است یعنی آمادگی برای مخاصمه به خاطر بازداشتن آن یا دوری گزیدن از آن. [۷] امنیت ملی یکی از انواع منافع ملی است که اغلب، مفاهیم تهدیدات نظامی و محافظت از کشور را در بر می‌گیرد. در مباحث مدیریت استراتژیک میبختی تحت عنوان بازسازی اهداف ملی وجود دارد و متعاقب این منافع ملی مبحث اهداف امنیت ملی قرار می‌گیرد، که در قلمرو نظامی، امنیتی، اقتصادی، ارزشی شکل می‌گیرد. اگر بخواهیم امنیت ملی را در یک تعریف عام بیان کنیم می‌توان گفت امنیت ملی عبارت است از توانایی کشور در دفع تهدیدهای خارجی، علیه حیات سیاسی یا منافع ملی خود که بیشتر بر جنبه نظامی و حالت تدافعی آن تأکید شده است. [۸] امنیت ملی به یک کشور امکان می‌دهد تا با دستیابی به شرایط ویژه، تهدیدهای بالقوه یا بالفعل داخلی و خارجی را با امکانات خود دفع کند و از نفوذ سیاسی و اقتصادی بیگانه خود را در امان نگاهدارد. مهم‌ترین مؤلفه‌های امنیت خودکفایی و استقلال اقتصادی، اتحاد و همبستگی ملی، قدرت دفاعی و نظامی و رهبری و ولایت فقیه می‌باشد. [۹]

د) منافع ملی

منافع ملی مفهومی است مرکب از منافع، جمع منفعت و به معنای سود، و ملی، منسوب به ملت به معنی منفعت‌هایی که در یک محدوده جغرافیایی سرزمینی مربوط به ملت یا مردم می‌شود و می‌تواند ابعاد وسیعی را در برگیرد. برای منافع ملی تعاریفی گوناگون ارائه شده که هر یک با در نظر گرفتن نگرش، محتوی و ارزش‌ها به ابعاد مختلفی از منافع ملی اشاره نموده است؛ از میان تعاریف موجود، در یک تعریف عام می‌توان گفت منافع ملی به معنی هدف‌های عام و ماندگاری است که یک ملت برای دستیابی به آنها تلاش می‌کند. [۱۰] این اهداف می‌تواند راه‌های برنامه‌ریزی شده برای دستیابی به انرژی، منابع و مواد خام، فناوری جدید، توسعه و رفاه اقتصادی، منطقه نفوذ و دفاع از مرزهای یک کشور و دفاع از اتباع خود در خارج از مرزها را در خود جای دهد. ارتباطی نزدیک میان سیاست خارجی و سیاست داخلی یک کشور وجود دارد که به طور مستقیم با ارزش‌ها، باورها و اعتقادات و فرهنگ ملی و دینی یک کشور پیوند دارد. با حاکمیت گستره فرهنگ دینی و آموزه‌های آن در ایران میان منافع دینی و ملی نیز پیوندی نزدیک وجود دارد که تفکیک‌ناپذیرند. وحدت و همبستگی مردم سبب تلاش مشترک برای دستیابی به اهداف ملی و مانع بروز طغیان‌ها و کینه‌توزی‌ها می‌شود. می‌توان وحدت ملی را اشتراک افراد یک ملت در آمال و مقاصد خویش دانست، به گونه‌ای که به مثابه مجموعه‌ای واحد به شمار آیند. به نظر اندیشمندان علوم سیاسی وحدت چگونگی واکنش مردم در دفاع از منافع ملی و مصالح کشور

و یک برداشت منطبق بر مباحث امنیتی و دفاعی است. با توجه به این تعاریف منافع ملی یعنی هدف‌های عام و ماندگاری که مجموعه دولت - ملت برای دستیابی به آنها تلاش می‌کنند. [۱۰]

پیشینه تاریخی وحدت ملی-اسلامی

خداوند واحد است و امت مومن خود را نیز به وحدت، یکپارچگی و دوری از تفرقه فرا می‌خواند. بر این اساس امت واحده اسلامی برای تحقق فرمان الهی و دستورهای پیامبر اکرم (ص) حول اصول مشترکی چون کتاب آسمانی واحد، قبله واحد و پیامبری خاتم انبیا (ص) گرد هم آمده‌اند. تعالیم اسلامی هر مسلمانی را نسبت به برادران و خواهران دینی خود مسئول می‌داند. بر همین مبنا دایره وحدت و اخوت اسلامی فراتر از مرزهای جغرافیایی، نژادی، خونی و حتی تاریخی را در بر می‌گیرد. [۳] علما و بزرگان جهان اسلام بر این مبنا اختلافات خود را حل و فصل می‌نمایند. در طی تاریخ، همواره بسیاری از علما و شخصیت‌های بزرگ جهان اسلام همچون سیدجمال‌الدین اسدآبادی برای وحدت جهان اسلام کوشش‌های بسیاری نمودند و اقدامات بسیاری انجام دادند:

"امروز اختلاف بین ما، تنها به نفع آن‌هایی است که نه به مذهب شیعه اعتقاد دارند و نه به مذهب حنفی یا سایر فرق. آنها می‌خواهند نه این باشد نه آن، راه را این‌طور می‌دانند که بین شما و ما اختلاف بیندازند. ما باید توجه به این معنا بکنیم که همه ما مسلمان هستیم و همه ما اهل قرآن و اهل توحید هستیم و باید برای قرآن و توحید زحمت بکشیم و خدمت بکنیم." [۱۱]

احترام به مشترکات یکدیگر از جمله عوامل مؤثر در تحقق وحدت ملی-اسلامی و توجه به امنیت ملی در راستای بالابردن سطح توجه به مقوله امنیت ملی است. اولین کاربرد منافع ملی تحت عنوان منفعت عمومی را می‌توان در میان اندیشمندان یونانی مانند دیوتوس و توسیدید سراغ گرفت. گرچه توسیدید، «منفعت» را موقعیت دولت از نظر قدرت تعبیر می‌کند، ولی آنچه تحت عنوان «منافع ملی» مطرح می‌شود، حاصل تأسیس واحدهای ملی است که «منافع» را در قالب «ملی» به هدف اصلی سیاست خارجی دولت‌ها تبدیل ساخته است. تشکیل دولت ملی نه تنها شکل سنتی حکومت را از میان برد، بلکه ماهیت قدرت را نیز دگرگون ساخت و منبع قدرت سیاسی را حاکمیت ملی قرار داد، که تعقیب منافع ملی نیز نتیجه همین دگرگونی است. چارلز بیرد، مفهوم منافع ملی در کتاب اندیشه منافع ملی، مطالعه تحلیلی در سیاست خارجی آمریکا، منافع ملی را تبلور و جلوه خارجی منافع عمومی در داخل می‌داند. این مفهوم در نظریه‌های مورگنتا در تحلیل سیاست خارجی جایگاه کلیدی پیدا کرد و پس از آن همواره در متون نظری و سیاست عملی دولتهای اروپایی و امریکایی، مورد استفاده واقع شد. [۱۲]. تحول در مفهوم منافع ملی از منظر روش شناختی و متدولوژیک تحت‌سه نگرش کلی‌نگرانه، که منافع ملی کشورها را به طور همسان تابع ساختار قدرت بین‌المللی می‌داند، جزئی‌نگرانه، که منافع ملی را در ارجحیت‌های ذهنی تصمیم‌گیرندگان نظام سیاسی متبلور می‌بیند، و گرایش پیوستگی دو سطح خرد و کلان قرار داد. [۱۲] به عقیده شومان، امنیت هدف اولیه سیاست خارجی کشورها است و اگر کشوری نتواند این هدف را تأمین کند، نمی‌تواند به سایر اهداف خود،

نظیر رفاه اقتصادی شهروندان مبادرت نماید. [۱۲] مفهوم منافع ملی در عصر جهانی شدن واجد عناصر اقتصادی فراتر از حاکمیت دولت‌ها شد. [۱۳] منافع ملی یک خواست ساده نیست، بلکه ترکیبی از یک خواست ساده و تأیید اخلاقی و قانونی آن می‌باشد. [۱۴] منافع ملی حاصل جمع منافع جزئی و پراکنده افراد جامعه است. این منافع در سطح سیستم و به شکل نیازهای سیاسی ظاهر می‌شوند و در درون آن با یکدیگر به ستیز و رقابت می‌پردازند. مدیران حکومتی از آن برای مشروعیت رفتار سیاست‌خارجی خود بهره می‌گیرند و تحلیل‌گران سیاسی به عنوان ابزار تحلیلی برای سنجش سیاستگذاری خارجی از آن سود می‌جویند. [۱۵] یکی از اصلی‌ترین مفاهیمی که با مفهوم منافع ملی ارتباطی تنگاتنگ دارد و بر آن تأثیر عمیقی گذاشته است مفهوم امنیت ملی می‌باشد. امنیت و امان در اساس و آغاز به حوزه فرد و زندگی انفرادی تعلق گرفته و دو بعد مادی و معنوی را شامل می‌شود. [۱۰] نکته مورد توجه در این مقاله ارتباط و تعامل مفاهیم منافع ملی، امنیت ملی و وحدت ملی-اسلامی، با عنایت ویژه به دیدگاه‌های مقام معظم رهبری، به عنوان راهبرد دفاعی ایشان است. حمید بهزادی در ذیل تعریف امنیت ملی می‌گوید امنیت اغلب به معنی احساس آزادی کشور در تعقیب اهداف ملی و فقدان ترس و خطر جدی نسبت به منافع اساسی و حیاتی کشور است. [۱۶] قدرت ملی، به عنوان مهم‌ترین رکن امنیت ملی، دارای این شش عنصر است:

۱- ایدئولوژی، ۲- عوامل اجتماعی- انسانی، ۳- عوامل سیاسی، ۴- عوامل جغرافیایی، ۵- عوامل نظامی و ۶- عوامل اقتصادی [۱۷]

از جمله عوامل مهم سیاسی، رهبری است. این عامل نقش مهم، برجسته و تعیین‌کننده در قدرت ملی و برقراری امنیت دارد. وحدت ملی با توجه به بعد داخلی نظام و «وحدت اسلامی» با نگاه به وحدت میان جوامع اسلامی مورد توجه است. تقویت مشترکات و تأکید بر یکپارچگی و حفظ اتحاد از رموز اصلی پایداری جوامع است. در میان مبانی وحدت و تقویت همگرایی و یکپارچگی ملی موارد ذیل قرار دارند:

دین و مذهب واحد، سرزمین مشترک، زبان مشترک، اصول مشترک انسانی، نیازهای انسانی و ملی، وجود دشمن مشترک، فرهنگ و آداب و سنن مشترک، نژاد واحد، هویت ملی. وحدت ملی عبارت است از چگونگی واکنش مردم در باب دفاع از منافع عمومی و مصالح کشور. [۱۶] به هر میزان رابطه حکومت با مردم منطقی و در چارچوب قانون با بعد مشروعیت و مقبولیت شکل گرفته باشد و اعتماد مردم نسبت به نظام حاکم در جهت تحقق بخشیدن به مصالح و منافع ملی وجود داشته باشد، وحدت ملی افزایش می‌یابد. این امر نظام را در تحقق منافع عمومی و دفاع از مصالح ملی موفق می‌نماید. به هر میزان آموزه‌های ملی و فرهنگی با اعتقادات و ارزش‌های اجتماعی هماهنگ باشد افزایش همبستگی ملی را به دنبال دارد. اما اگر وحدت ملی دچار خدشه شود و عوامل وحدت‌آفرین ملی وجود نداشته باشد، ثبات سیاسی و اقتدار نظام را ضربه پذیر می‌سازد و جامعه را با بحران‌های داخلی و آشوب و شورش مواجه می‌نماید. به نظر رهبر جمهوری اسلامی ایران، امنیت در درجه اول حقوق مردم است، احساس خود مردم هم همین است،

ابعاد حیات فردی و جمعی را شامل شود و هیچ حیطه‌ای از زندگی بشر نباید خالی از امنیت باشد. ایشان تأکید فراوان بر محیط‌های مختلف اجتماعی و فردی و حفظ امنیت آنها دارد و به امنیت همه مکان‌ها اشاره می‌کنند. اگر این حیطه‌ها امنیت داشته باشند و مردم احساس آرامش و سلامت و صلح کنند، می‌توان مدعی شد که امنیت پایدار برقرار شده است. چنین استنباط می‌شود که اسلام و نظام جمهوری اسلامی ایران پیام‌آور امنیتی همیشگی و مانا است که همه مردم را در برگیرد و افراد اعم از هر گروه، نژاد، سلیقه، قوم، زبان و ادیان مختلف برخوردار از امنیت شوند.

نتیجه‌گیری

چنین استنتاج می‌شود که در مطالعه راهبرد دفاعی مقام معظم رهبری در رابطه تعاملی امنیت ملی با مفاهیم منافع ملی و وحدت ملی-اسلامی است. در دیدگاه رهبر جمهوری اسلامی ایران می‌توان به روشنی تأثیر آموزه‌های دینی و مکتب اسلام، اندیشه‌های بنیان‌گذار کبیر انقلاب اسلامی، تحولات و شرایط حاکم بر نظام جهانی و کرامت جامعه اسلامی را در ابعاد فردی و اجتماعی و زمینه‌های گوناگون آن ملاحظه نمود. این رابطه تعاملی ترجمان راهبرد دفاعی جمهوری اسلامی در شرایط فعلی منطقه‌ای و بین‌المللی است. این اندیشه تابعی از مجموعه عوامل مورد بررسی در این مقاله است که دارای نگرشی آرمان‌گرایانه در راستای تبیین خط و مشی نظام جمهوری اسلامی ایران برای سایر کشورهای اسلامی و افراد و نظام‌های حکومتی کشورهای غیراسلامی است. این راهبرد انطباقی همه‌جانبه بر سیره نبوی و علوی داشته و به روشنی مسیر همیشگی نظام‌های اسلامی را در طول تاریخ تبیین می‌کند. بعد دیگر راهبرد مزبور عمل‌گرایی است و پاسخ‌گویی به موقع و مناسب به تحولات و چالش‌های منطقی‌ای و بین‌المللی و تلاش برای زدودن ابهامات و شبهاتی که به ویژه از سوی منتقدان و مخالفان نظام مطرح می‌شود و سپس تفهیم اندیشه‌ها و مبانی اصولی و واقعی برای آنان در این راستا حائز اهمیت است. علاوه بر اینها، ایجاد حس امنیت و زدودن احساس عدم امنیت و کوشش برای متحد نمودن امت اسلامی و ملت مسلمان ایران بعد دیگر راهبرد مزبور است. در نهایت این نکته نیز شایان توجه است که بیانات رهبر جمهوری اسلامی ایران نشان می‌دهد امنیت از مهم‌ترین و اساسی‌ترین نیازها است. اگر امنیت نباشد، هیچ کاری حتی عبادت خداوند هم برای مردم امکان‌پذیر نیست. بنابراین، ضرورت وجود امنیت برای تداوم حیات جامعه و فعالیت‌های اقتصادی، علمی و اجتماعی مورد تأکید است. امنیت همه‌جانبه تمام ابعاد حیات فردی و جمعی را شامل می‌شود. نباید حیطه‌ای از زندگی بشر فاقد امنیت باشد. این مباحث مدیریت راهبردی دفاعی رهبر معظم جمهوری اسلامی را تجلی می‌نماید. راهبرد مزبور مهم‌ترین شاخص سلامت معنوی جامعه و سنگ بنای تأسیس جامعه آرمانی اسلامی به حساب می‌آید. بدیهی است در سایه سلامت معنوی جامعه، یکایک شهروندان و آحاد جامعه نیز برخوردار از سلامت روحی و معنوی می‌باشند و در نهایت احساس امنیت یک عامل وحدت‌بخش دینی و ملی به حساب می‌آید.

یعنی اگر محیط ناامن باشد هیچ خواسته و خوشی برای مردم باقی نمی‌ماند. لذا شما دیده‌اید که گاهی در بعضی از ادوار تاریخ، مردم تن به قلدری یک قلدر با همه رنج‌ها و سختی‌هایش داده‌اند، برای این که امنیت را در اختیار آنها بگذارد. پس امنیت، این قدر مهم است. امنیت یک مقوله‌ای است هم کاملاً واقعی و ملموس و هم بسیار گسترده. [۱۸]

وحدت ملی-اسلامی و ارتباط آن با منافع و امنیت ملی از منظر مقام معظم رهبری

مباحث و اندیشه‌های امنیتی مقام معظم رهبری متأثر از آموزه‌های دینی و مکتب اسلام است. مکتب اسلام مکتبی جامع و کامل است که برای تمام نیازهای جامعه بشری در سطوح و ابعاد مختلف و متعدد بهترین و مناسب‌ترین پاسخ‌ها را داشته و هیچ نیازی را بدون جواب رها نکرده است. مقام معظم رهبری نیز، با بهره‌گیری کامل از این مکتب تمام اندیشه‌ها و رهنمودهای خود را مبتنی بر این آموزه‌های ارزشمند ساخته‌اند. در این میان مؤلفه‌های وحدت ملی-اسلامی ارتباطی تنگاتنگ با مفاهیم منافع و امنیت ملی دارد. در دیدگاه اسلامی، می‌بایست امنیت ملی را در سایه اقتدار، استقلال، دانایی و توانایی، ارتباطات قوی و سازنده امت اسلامی در کلیه ابعاد و زوایا و ایستادگی در برابر توطئه و تهدید پیگیری کرد. امروزه هر کشوری در تأمین امنیت ملی، باید به مقابله با انواع تهدیدات سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، روانی، رسانه‌ای بپردازد. [۱۹] در اندیشه‌های امام خمینی و مقام معظم رهبری، همانند سایر مفاهیم و تعبیر مهم و محوری سیاست و حکومت، راهبرد دفاعی و مفاهیم مربوطه در قلمرو مکتب اسلام و آموزه‌های دینی تفسیر و تحلیل می‌شود. در این نگرش‌ها، اعتقادات دینی، خدمتگزار، عدالت‌طلبی، دشمن‌شناسی و مشارکت عمومی سهم دارند. [۲۰] مقام معظم رهبری کلام جامع و راهبردی امام خمینی را این گونه تبیین می‌نماید:

"امام می‌دانست که اگر ما به اسلام متمسک شویم هم عزت دنیا و هم رفاه مادی، هم قدرت سیاسی، هم آسایش و هم امنیت عمومی برای مردم پدید خواهد آمد؛ لذا امام اسلامیت را به معنای حقیقی کلمه در بافت نظام اسلامی و این بنای مستحکم و شاخص گذاشت." [۲۱]

از سوی دیگر، مقام معظم رهبری نیز از اولویت‌های مهم در راهبرد دفاعی را تحقق امنیت دانسته و بر این دیدگاه هستند که بدون امنیت، نه خوراک لذتی می‌بخشد، نه خانواده انسی ایجاد می‌کند و نه شغل و درآمد فایده‌ای می‌دهد. امنیت که نبود، هیچ چیز نیست امنیت، مثل هوا برای انسان، به طور مستمر لازم است. اگر جامعه امنیت نداشته باشد، حالت اختناق پیدا می‌کند؛ مثل مجموعه‌ای که هوا در اختیار نداشته باشد. این، اهمیت امنیت است. امنیت هم متعلق به همه است. (۲۲) امنیت یکی از اساسی‌ترین و اصلی‌ترین نیازهای یک ملت و یک کشور و از حقوق مردم است. در مجموع می‌توان گفت از دیدگاه ایشان، امنیت از مهم‌ترین و اساسی‌ترین نیازهای مردم است و اگر وجود نداشته باشد، هیچ کاری حتی عبادت خداوند هم برای مردم امکان‌پذیر نیست؛ بنابراین، ضرورت وجود امنیت برای تداوم حیات جامعه و انجام فعالیت‌های اقتصادی، علمی و اجتماعی مورد تأکید است. امنیت باید همه‌جانبه باشد و تمام

16. Seifzadeh, Seyyed Hossein, Principles of International Relations (1995); Tehran, Mizan Publishing.
17. Boyd, Andre, Atlas of International Relations (2002); Tehran, Ministry of Foreign Affairs Publications.
18. Statement of the Supreme Leader on 10/9/2000.
19. Motahari, Morteza and Mirjalili, Seyyed Mohammad Mehdi (2015); Debate and national security; Functions and Frameworks, Habal -Al-Matin Quarterly, No. 10.
20. Sahifa Imam, (2016), Volume 9, Center for Organizing and Publishing the Works of Imam Khomeini.
21. Statement of the Supreme Leader on 2005.
22. Statements of the Supreme Leader at the graduation ceremony of Amin University students, 7/17/1993.

References

1. Statement of the Supreme Leader on 2007.
2. Imam-Theological-Political Will (1999); Qom, Islamic Propaganda Office.
3. Bandar Rigi, Mohammad (2003); Al-Munajjid, Tehran, Bid Gol Publications.
4. Amid, Hassan, Farhang Farsi amid (2005); Tehran, Amirkabir Publications.
5. Amini, Mohammad (2007); National Unity and Islamic Cohesion, Qom, Qom Seminary Publications.
6. Azghandi, Alireza and Jalil Roshandel (2006); Contemporary Military and Strategic Issues, Samt Publications, Tehran.
7. Agha Bakhshi, Ali and Minoo Afshari Rad (2005); Culture of Political Science, Iran Scientific Information and Documentation Center, Tehran.
8. Ali Babaei, Gholamreza, Culture of International Relations (2003); Tehran, Ministry of Foreign Affairs Publications.
9. Mohammadi, Mostafa, Components of National Security (2017); Tehran, Explanatory Strategic Thinking.
10. Roshandel, Jalil, National Security and the International System (1995); Tehran, Samat Publications.
11. Speeches of Imam Khomeini to the governors and commanders of IRGC, 1980.
12. Doherty, James and Faltzgraf, Robert, Conflicting Theories in International Relations (2005); Vahid Bozorgi and Alireza Tayyeb, Tehran, Qoms Publishing.
13. Abdollahi, Mohsen, (2007); Globalization and the Management of Political Development, Tehran, Sharh publication.
14. Naqibzadeh, Ahmad and Abbasi, Mehdi, Developments in International Relations from the Vienna Congress to the Present (2002); Tehran, Qoms Publishing.
15. Ghavam, Seyyed Abdul Ali, Principles of Foreign Policy and International Policy (2006); Tehran, Samat Publications.